18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
މިނިވަން މުއައްސަސ ތަކުގެ ކަންތައްތަކ ބެހ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން
16 މ ރިޗު 2015

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ މިއަދުގެ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ހޫނު މަރުޙަބާއެއް ދަންނަވަން އަދި ޝުކުރު ދަންނަވަން. މިއަދު ކޮމިޓީގައި
ބައިވެރިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުންނަނީ ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން، ގުރައިދޫ
ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޟާ، ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން އަދި ތުލުސްދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަޙީދު، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަޙުމީ. މިއަދު މި
އެޖެންޑާގައި އެންމެ ފުރަތަމަ މި އޮތީ ބައެއް ކަހަލަ އިދާރީ ކަންކަން ހަމަޖައްސާލަން ހުރީމަ އެ ކަންކަން
ހަމަޖައްސާލާފައި ދެން އެ އޮތް ބިލުގެ މަސައްކަތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ދަތުރު ފަށާނީ. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް މި އޮތީ މި
އިދާރީ ގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަޖައްސާލަން މި ނެގިފައި އޮތް ކުޑަ ކޮމިޓީގެ މި ކޮމިޓީން އެކުލަވާލެވިފަ އި އޮތް
ކުޑަ ކޮމިޓީގެ އެއް މެންބަރު އެއީ ރޮޒައިނާ އާދަމް އެ ކޮމިޓީން ވަނީ ތަނާޒުލް ވެ ވަޑައިގެންފަ. އެހެންވީމާ، އެ
ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެންމެފަހުން އަޅުގަ ނޑުމެން މި މުޙައްމަދު ވަޙީދު މިހާރު އެ ކޮމިޓީއަށް އިތުރު
މެންބަރެއް ގޮތުގައި ލެވިފަ އިކަން ނޭނގޭ އޮންނާނީ ވެސް މައި ކޮމިޓީން ދެއްތޯ؟ އެހެންވީމާ، މި ރޮޒައިނާގެ
ބަދަލުގައި ބޭފުޅަކު އެބަ އައްޔަންކުރަން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މި ކަމަށް ގޮތެއް ނިންމާފައި ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން
އިތުރު ކަންކަމަށް ކުރިއަށްދާނަން. އެހެންވީމާ، ކުޑަ ކޮމިޓީއަށް ރޮޒައިނާގެ ބަދަލުގައި އެހެން ބޭފުޅަކު ކޮންމެވެސް
ހަމަޖައްސަން، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަޙީދު.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ . އަޅުގަ ނޑު އެދެން އެ ކޮމިޓީއަށް ރޮޒައިނާގެ ބަދަލުގައި މި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒު
ފަޙުމީގެ ނަން ހުށަހަޅަން.
މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު އަޅުގަ ނޑު ތަނާޒުލްވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަދިވެސް ވަޙީދަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން އަޅުގަ ނޑު އެ ގޮތަށް ފުރުޞަތު ދެން ހުޅުވާލާނީ، ދެން ހުށަހަޅާ ނަމެއްގެ ގޮތުގައި ޢަލީ ޙުސައިންގެ ނަން
ހުށަހަޅަން.
ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަޙީދުގެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އިދާރީ ގޮތުން މި މައްސަލަ ހަމަޖައްސާލުމަށް އި އްޒަތްތެރި މެންބަރެއްގެ ނަންފުޅު މި އޮތީ ހުށަހެޅިފަ.
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވަޑައި ގެންނުއުޅުއްވާ. އެހެންނަމަވެސް އިދާރީ ބޭފުޅުން އެކަން ހަމަޖައްސާވާނެ
ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، މިކަމަށް އެދި ވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިނުގަންނަވާ
ބޭފުޅުން އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލައިލާފައި މުޅިން ނިންމާލެވޭނީ. އެހެންވީމާ، ޢަލީ ޙުސައިނާ ދޭތެރޭގައި މި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެއްބަސްވެވޭ ކަމަށް ވަންޏާ ކޮންމެހެން ވޯޓެއް ނުލައި ނިންމާލަން ކަމަށް. އާދެ!
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ދެ ވަނަ ކަމަކަށް އިދާރީގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަޖައްސަން އޮތް ކަންތަކަށް ދިއުމުގެ ކުރިން
އަޅުގަ ނޑު ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިންގެ ހާޒިރީ މާކުކުރާނަން. އެ މަނިކުފާނު މިހާރު ކޮމިޓީގެ
ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ އެބަ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން ވޯޓަކަށް ނާހާ މިހާރު ވެސް އޮތީ
އިއްތިފާޤުވެވިފައި ހަމަ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް. އެހެންވީމާ، ވޯޓަށް އަހާލަންވީތަ؟ އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ
ޚިޔާލު ތަފާތުވުމެއް ނެތްހެން. ކުރީގައި ވެސް ޚިޔާލު އެއްގޮތް ކޮށްފައި ދެން ކޮންމެހެން އަޅުގަ ނޑުމެން އަތް
އުފުލައިގެން ވޯޓަކަށް ނޫނިއްޔާ ދިއުމެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، ޢަލީ ޙުސައިނަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަ ނޑު
ޝުކުރުދަންނަވަން ބޭނުން ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ހުށަހެޅުން ބަލައިގަންނަވައި އެ ކަމުގައި ކޮމިޓީގައި
އުޅުއްވައިދެއްވާނެ ކަމަށް ވިދާޅުވި ވިދާޅުވުމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ދެވަނަ ކަމަކަށް އިދާރީގޮތުން
ހަމަޖައްސާލަން މި އޮތީ އަޅުގަ ނޑުމެން ނެގި ކުޑަ ކޮމިޓީއަށް ގޮއްސަ އޮތް ގާނޫނުއަސާސީއަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ
ބިލު. އެއީ ކުރިން ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކޮމިޓީގައި މަޝްވަރާކުރެވިފައި އޮތީ މައި ކޮމިޓީންނޭ ގާނޫނުއަސާސީއަށް
އިޞްލާޙެއް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތެއް ކަމަށް ވަންޏާ ކުރާނީ. އައިއްސަ ހުރި މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި އެ ކަހަލަ
ކަންތައްތައް މައި ކޮމިޓީން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް. އެހެން އޮއްވާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެޖެންޑާ ކުރެވުނީ މި ކުޑަ
ކޮމިޓީގައި އޭގެ ބިލެއް. އެހެންވީމާ، ކުޑަ ކޮމިޓީން އެބަ އޮތް ފޮނުވާފައި އަލުން އިދާރީގޮތުން މި ކަން ނިންމާލަން.
އެއީ މައި ކޮމިޓީން ބަލާ ބިލެއްގެ ގޮތުގަ. އެއީ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މި ވެސް ޚިޔާލު ތަފާތުވުމެއް އޮންނާނެ ކަމެއް
ނޫންހެން. އެހެންވީމާ، މައި ކޮމިޓީން އަޅުގަ ނޑުމެން މި ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަން މި

ނިންމި ކަމުގައި ބަލާނީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! ދެވަނަ ކަމަކަށް އެޖެންޑާގައި ތި ބޭފުޅުންނަށް ވެސް
ފާހަގަކުރެއްވޭނެ ދެ ވަނަ ކަމަކަށް މި އޮތީ 5/2010، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ގާނޫނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ
އިޞްލާޙުގެ ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް. އެއީ އެ މަސައްކަތް ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެފަހު
ބައްދަލުވުމުގައި ނިންމާފައި ބައެއް އިދާރީ ކަންކަން ނިންމުމުމަށް ނިންމާފައި އެ ދުވަހުގެ ޖަލްސާ ނިންމާލެވިފައި
އޮތީ، ބައްދަލުވުން. އެހެންވީމާ، މިހާރު އިދާރީގޮތުން އެ ނިންމަންޖެހޭ، އެ ދުވަހު އަޅުގަ ނޑުމެން ޑިސްކަސްކުރި
ގިނަ ކަންތައްތައް އިދާރީގޮތުން ނިންމާލެވިފައި މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހިތަށް އެރީ މި ކޮމިޓީއަށް އިތުރަށް
ގެނެއްސަ އަޅުގަ ނޑުމެން މަޝްވަރާކޮށްލާފައި ނިންމާލާ ގޮތަކަށޭ ހަދާނީ. އެހެންވީމާ، ތި ބޭފުޅުންގެ ފައިލުކޮޅުގައި
މިހާރު އެ ބިލު އޮންނާނެ. އެ ދުވަހު މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި ވާހަކަ ދެކެވުނު ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން އެއް ކަމަކަށް
އެންމެ ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވުނީ މި ބިލުގެ (ބ) އުނިކޮށްލާ ގޮތަށް. ފަހުން އަނެއްކާ އުނިކޮށްލެވުނު ފަހުން
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފާހަގަ ކުރެވުނީ އުނިކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އިތުރު ހައްލެއް ވެސް ހޯދިދާނެ ކަމަށް.
އެހެންވީމާ، އެ ޚިޔާލުފުޅުތައް ވެސް އައިސް އޮތީމަ އިތުރަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީގައި މަޝްވަރާކޮށްލާފައި މުޅިން
ބިލުގެ ކަންތައް ނިންމާލާފައި ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރާ ގޮތަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އިދާރީ ގޮތުން ނިންމީ. ދެން މިހާރު ބިލަށް
ގެނެވިފައި ހުރި ބަދަލުގެ ތެރޭގައި މިހާރު (ހ)ގައި އެ އޮތީ އަސްލު ބިލުގެ (ށ)ގައި އޮތް ބައި. ދެން މިހާރު
(ށ)ގައި އެ އޮތީ (ހ)ގައި އޮތް ބައި. އެއީ ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ގެންނަން ކީ ބަދަލެއް. އެހެންވީމާ، މައިގަ ނޑު
ގޮތެއްގައި އެ ބަދަލުތައް ގެނެވިފައި މިހިރީ. އަދި މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން އިދާރީމޭޒުންނާއި އަދި އަޅުގަ ނޑު މިތަނުގައި
ތިއްބެވި ބައެއް ގާނޫނީ ބޭފުޅުންގެ ލަފާ ވެސް މިކަމުގައި ހޯދާފައިވާނީ. ދެން 5 ވަނަ މާއްދާ. 5 ވަނަ އަކުރު
ދެއްތޯ؟ ފާއިޒު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 5 .5 ވެސް މިހާރު އެ އޮތީ، ކުރީގައި 6 އޮތްތަން އެ އޮތީ 5 އަށް
ބަދަލުކުރެވި، އެ ވެސް ތަރުތީބަށް ބަދަލުގެނެވިފައި އެ އޮތީ. ދެން މިހާރު މި އޮތް (ހ) އަށް ދެ ކަމެއް އެބަ އިން
އިޞްލާޙުކޮށްލެވިފައި ހަމަ ޢިބާރާތަށް. އެއީ "މުސްތަގިއްލު މަޤާމުތަކާއި" އަދި އޭގެ އިތުރަށް އިތުރުކޮށްލެވިފައި
މިއިނީ ފަރާތްތައް، "އެ ފަރާތްތައް" ހަމަ އެ އިބާރާތުގެ ތެރެއަށް. އެހެންވީމާ، ބައްލަވާލައްވާފައި އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ
މި ބިލުގެ މަސައްކަތް މިއަދު ނިންމާލެވޭނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މަސައްކަތްކޮށްލަންވީހެން. އެހެންވީމާ،
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު ހުޅުވާލާނަން. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިނަށް
އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރީ ދުވަހު ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އޮންނާނީ މުޤައްރިރު ތި ވިދާޅުވި ފަދައިން 53
ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އެކީގައި އުނިކޮށްލުމަށް. ދެން އެކަމަކު 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އެކީގައި އުނިކޮށްލާއިރު

ގާނޫނުއަސާސީން ލިބިދީފައިވާ ވަރަށް އަސާސީ ޙައްޤުތަކެއް އެކީ އެ އުނިކޮށްލެވިގެން އެ ދަނީ. އެއީ ސިޔާސީ ޕާޓީ
އުފެއްދުމާއި، ސިޔާސީ ޕާޓީގައި ސިޔާސީ ޕާޓީގެ މެންބަރަކަށްވުމާއި، ހަރަކާތްތެރިވުމާއި އެހެންގޮސް އެއް
މާއްދާއެއްގައި ދީފައި ހުންނަ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ހުރިހާ ޙައްޤުތައް ހަމަ އެކީގައި އުނިކޮށްލެވެނީ. ސިވިލް
ސަރވިސް އަކީ ވަކި މިންގަ ނޑުތަކެއް ހިފަހައްޓައިގެން ވަޒީފާ އަދާކުރަންޖެހޭ ތަނަކަށް ވާއިރުގައި އެންމެ މަދުވެގެން
ހުއްދަކުރެވޭ މިންވަރެއް ހުއްދަކުރެވިފައި އޮތުމަކީ އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންވީމާ،
53 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އެކީގައި އުނިކޮށްލުމުގެ ބަދަލުގައި ސިވިލް ސަރވިސްގައި، 53 ގެ (ބ)- ސިވިލް
ސަރވިސްގައި ދެމިހުރިހާ ހިނދަކު ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ މަޤާމުތަކުގެ ތެރެއިން ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދު
ހުއްދަނުކުރާ މަޤާމެއް ފުރުން. މިހާވަރަށް އެކަނި ބާއްވަން. އޭރުން ޕާޓީ އުފައްދަން ވެސް ސޮއިކުރެވޭނެ. ދެން ޕާޓީ
ހިންގުމުގައި ވެސް އެ ސިވިލް ސަރވިސްގެ މިންގަ ނޑު ހުއްދަކުރާ ގޮތެއްގެމަތީން އޭނަ އަށް ބައިވެރިވެވޭނެ. ދެން
އެހެންވީމާ، ގާނޫނުއަސާސީގެ 30 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރުގައި އެންމެ މަދު މިންވަރެއްގެ ގޮތުގައި އެ ގަވާއިދު،
ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދުން ހުއްދަ ލިބޭ ފެންވަރެއްގެ މަޤާމުތަކުގައި ޕާޓީ ހިންގުމުގައި ވެސް ބައިވެރިވެވޭގޮތަށް
އޮތުން ރަނގަޅު ކަމަށް ފެންނާތީ މި ދެންނެވި ގޮތަށް 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އިޞްލާޙުކޮށްފައި އެ އަކުރު ބާއްވަން
އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން.
ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދެންމެ ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް
ތާއީދުކޮށްލަން.
ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޢިބާރާތަކީ، 53 ގެ (ބ)- ސިވިލް ސަރވިސްގައި ދެމިހުރިހާ ހިނދަކު ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ މަޤާމުތަކުގެ
ތެރެއިން ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދު ހުއްދަނުކުރާ މަޤާމެއް ފުރުން. އެއީ 53 ގައި މި ބުނަނީ ކޮށްގެންނުވާނެ
ކަންތައްތައް. އެހެންވެ އެގޮތަށް އެ ޢިބާރާތް ލިޔެލީމަ ރަނގަޅުވާނެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވީ ކުރީ ދުވަހު އަޅުގަ ނޑުމެން (ބ) އުނިކުރުމުގެ ޚިޔާލެއް ގެންގުޅެވިފައި
އޮތް ކަމުގައި ވިޔަސް ވެސް ގާނޫނުއަސާސީން ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް މި ލިބޭ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ
ނޫނިއްޔާ ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނުން ނުވަތަ ގަވާއިދުތަކުގައި ވެސް މި ހިމެނޭ ކަންކަމުން މުޅިން އެއްވެސް

އެއްޗަކުން ބަރީޣަވެގަނެވޭ ގޮތަށް ނޫނިއްޔާ މަހުރޫމް ކުރެވޭގޮތަށް އޮތުމުގެ ބަދަލުގައި ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް
ހިފެހެއްޓުމެއް ލާފައި އެ މާއްދާ އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް ބޭއްވުމަށް ފެންނަ ކަމަށް އެ ހުށަހެޅުއްވީ. އަދި އެ ޢިބާރާތް
ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާދެއްވައިފި. ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޟާ އަދި އެ
ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދު ވެސް ކުރައްވައިފި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ
ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ ދަންނަވާލާފައި ވޯޓަކަށް ދާން. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެ ޢިބާރާތް އެ އޮތް ގޮތަށް އެ ހުށަހެޅުއްވި
ހުށަހެޅުން އެ އޮތް ގޮތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ބާއްވާފައި ކުރިއަށްދާން. މި ދެންނެވީ ފާސްކޮށްލާފައި ފެނިވަޑައިގަންނަވާ
ކަމަށް ވަންޏާ އެގޮތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ދާނީ. ކީކޭތޯ؟ އެހެންވީމާ، ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް އިޝާރާތްކުރައްވަނީ އެކި
އިޝާރާތްތަކުން އެކަމަށް ތާއީދުކުރައްވާ ކަމަށް އަދި އެގޮތަށް ފާސްކުރެއްވީ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް
އަޅުގަ ނޑުމެން ނިންމައި އިދާރީމޭޒުން އެގޮތަށް އެ މާއްދާ ބަދަލުކުރުމަށް ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އެހެންވީމާ...
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދެންމެގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ދެންމެ އެ ޢިބާރާތުގެ މައްޗަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ވާހަކަ ދައްކަމުން ގެންދާއިރު
އަޅުގަ ނޑަށް ފެނޭ މަޤާމުތަކުގެ ތެރެއިން އޭގެ އެ މާއްދާގެ (ބ) އަށް އެ ގެނައި އިޞްލާޙުތަކުގެ ތެރެއިން މަޤާމުތަކުގެ
ތެރެއިން ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނު ނުވަތަ ގަވާއިދު އެ ގޮތަށް އޮންނަން. އެއީ ގާނޫނަކުން ފަހަރެއްގައި ވެސް މަނާ
ކޮށްފިއްޔާ އޭރުން ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ހުރިހާ އިރަކަށް ވެސް ފެތޭނެ ކަމަށް ބަލާފައި މިހެން މި ދެންނެވީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ކުރިން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެއްބަސްވެ ވުނު ގޮތަށް މިހާރު މި ބަދަލާއެކު މި ބިލު ގެ މަސައްކަތް ނިންމާލެވުނީ
ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ކަ ނޑައަޅަން އިނގޭތޯ. ދެން މި އޮތީ އެޖެންޑާގައި އެހެނިހެން ކަންތައްތައް. އަޅުގަ ނޑުމެން ދެން
ކޮމިޓީގައި އައިސްފައި ހުރި ކަންތައްތަކުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު ވެސް ކުރިއަ ށް މި ގެންދަނީ. އެހެންވީމާ،
މި އެހެނިހެން ގައި އެއްވެސް ބޭފުޅަކު އެއްވެސް ކަމަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މަޝްވަރާއެއް ކޮށްލައި ހަދަން ބޭނުން ކަމަށް
ވަންޏާ އެ ފުރުޞަތު އަޅުގަ ނޑު އަރުވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިނަށް ފުރުޞަތު
އަރުވަން.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއީ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާލަންޖެހޭ ކަމެއް އެބަ އުޅޭހެން މި އިޞްލާޙު
ކުރެވޭއިރު. އެއީ ދެންމެ މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވެސް ފާ ހަގަކުރައްވައިފި މީގެ ވޯޑިންގސް ގައި އެބަ އުޅޭ ކުޑަ
މައްސަލައެއް. އުޅޭ ކަމަށް ފާހަގަވެގެން އެހެންވެ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ސިވިލް ސަރވިސްގެ އަސްލު ގާނޫނު ބަލާލަން މި
ބޭނުންވަނީ. އެއީ ވެރި ކަން ހިންގުމުގެ ބާރު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ ހީވޭ މިހާރު މުސްތަޤި އްލު ކޮމިޝަތަކާއި މިނިވަން
މުއައްސަސާތަކާ އެއީ ވެސް ވެރިކަން ހިންގުމުގެ ބާރޭ. އެހެންވީމާ، އެ ކަން އަޅުގަ ނޑުމެން ޔަޤީން ކޮށްލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ތި މަސައްކަތް ހަމަ މައްސަލައެއް ނެތް ކުރިއަށް ގެންދަވަންވީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ވެސް އެބަ
ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ.
ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ލަޠީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތަކުންނެއް ނޫން. އޯކޭތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބިލުގެ މަސައްކަތް ދެން ނިމުނީ. ދެން އެހެންނަމަވެސް ކޮށްލަންޖެހޭ ބައެއް ކުދިކުދި ކަމެއް އޮވެއްޖެއްޔާ އެ
ޢިބާރާތަކަށް...
(ވަގުތު ކޮޅަކަށްފަހު)
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަނީ އެއްކަލަ އޭގެ ތެރޭގައި މަޤާމުތަކުގެ ތެރެއިން ދެން ސިވިލް ސަރވިސް
އެދޭތެރެއަށް މަޤާމުތަކުގެ ތެރެއިން ގާނޫނަކުން ނުވަތަ ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދަކުން ގަވާއިދުގައި ހުއްދަ ނުކުރާ
މަޤާމެއް ފުރުން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންފައި އޮތީ ޙުސައިން އިތުރު ފުރުސަތަކަށް.
ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިހާރު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މަޢުލޫމާތު ލިބޭ
މަސައްކަތްތަކަށް ތަންކޮޅެއް ދަތިވަމުންދާ ދުވަސްކޮޅެއް ކަމަށް އެކިއެކި ފަރާތްތަކުން. އަދި އޭގެ އިތުރުން ޕޮލިހުން
ވެސް އެބައިން މިކޮޅަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް ވެސް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅުއްވާފަ. އޮތުމާ އެއްކޮށް އެ ބޭފުޅުންނަށް
ދަތިވާ ދަތިވުންތައް ސާފުކުރުމަށާއި އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ މަޢުލޫމާތެއް ސާފުކޮށްލުމަށް
ޓަކައި މި ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކޮށްލައި މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށްލަން ރަނގަޅު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނާތީވެ
އެކަން ހުށަހެޅުމެއް ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅާލަން ބޭނުންވޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަޙީދަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދެންމެގައި ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައް މަދު އެ ހުށަހެޅިއްވި ގޮތަށް
ތާއީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ކުރީގައި އިޝާރާތްކުރި ފަދައިން އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީގައި ، ކޮމިޓީއަށް އައިސްފައި އެބަ ހުރި ތަފާތު
މަސައްކަތްތައް. ދެން ތި ވިދާޅުވި މައްސަލަ ވެސް އެބަ އޮތް. އަޅުގަ ނޑު ކޮންމެވެސް ވަގުތަ ކު އެކަމަށް ވެސް
ސަމާލުކަން ދޭނަމޭ ހިތާ މި އުޅެނީ. ދެން ޙުސައިން ފާހަގަކުރެއްވިހެން ހިއުމަން ރައިޓްސް އިން މި ދުވަސްކޮޅު ވަރަށް
ދަތިފުޅުވެގެން އެބަ އުޅުއްވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ކަންތައްތައް ވެސް އެބަ ފެނޭ. އެހެންވީމާ، އެހެން ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުން
ހުރި ގޮތެއް ބަލާފައި ދެން ތި ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދު ވެސް ލިބިފައި އޮތީ ކުރިއަށް ދެވޭނެ. އެހެންވީމާ،
އެހެން ބޭފުޅުންގެ ޚިޔާލުފުޅަކީ ކޮބައިތޯ؟ އެހެން ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތެއް އަރުވާފައި އަޅުގަ ނޑު
ވޯޓަކަށް އަހާނީ.

ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ފެނޭ އެ ފަރާތްތައް ހާޒިރުކޮށްލައިގެން ކުޑަކޮށް އެ ބޭފުޅުންގެ ދަތިކަން ހުރީ ކޮންކަމެއްތޯ
ބޭނުންވަނީ ކޮންކަމެއްތޯ ބަލައި ހަމަ މަޝްވަރާކޮށްލަން. އަޅުގަ ނޑު ޙުސައިންގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކޮށްލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑަ އެއްނުގަންނަވާ މިހާރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހިއުމަން
ރައިޓްސްއަށް ދަތިވެގެން އުޅޭ ކަންކަމާއި އަދި ހިއުމަން ރައިޓްސްއާ ގުޅޭ ގޮތުން މި ކޮޅުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ލިބިފައި ހުރި ބައެއް ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން މަޝްވަރާކޮށްލައި ހަދަން، ބައްދަލުކޮށްލަން އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވޯޓަކަށް ދާނެބާއޭ އަޅުގަ ނޑު މި ހިތަށް އަރަނީ. ވޯޓަކަށް ދާންވާނެހެން އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ
މި ކަހަލަ ކަމެއްގަ. އެހެންވީމާ، އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް ދެންމެ އަޅުގަ ނޑު މި ވާހަކަދައް ކާލީ ހަމަ ޙުސައިން
ހުށަހަޅުއްވައި އަދި ވަޙީދު ތާއީދުކުރައްވާ އަދި ރިޟާ ވެސް ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި އިޝޫ އެއީ. އެ ބޭފުޅުންނާ ގުޅުން
ހުރި ބައެއް ކަންތައްތައް އެބަ ހުއްޓޭ ކޮމިޓީގަ އި ވެސް. އަދި މި ވަގުތު ކަންތައްތައް ހުރި ގޮތުން އެ ބޭފުޅުންނަށް
ބައެއް ކަންކަމުގައި މަޝްވަރާކޮށްލައި ހަދަން މި ކޮމިޓީއަށް ގެނައުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ފެންނަ ކަމަށް އެ
ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރައްވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓު ދެއްވުމަށް އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަވަން. ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން އެ ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަ ނޑުމެން
ބައްދަލުކޮށްލަން ފާސްކުރެވިއްޖެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު އިދާރީ ގޮތުން ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް ތި ބޭފުޅުންނަށް އެ
ފުރުޞަތު ލިބޭނެ ގޮތަކަށް އިންތިޒާމުކުރާނޭ ވާހަކަ ދަންނަވަން އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ. އެހެންވީމާ، އިތުރު ހުށަހެޅުމެއް
ނެތީމާ މި ބިލުގެ މަސައްކަތް މިއަދު ނިންމާލާފައި އެ ހިތްހަމަޖެހުމާއެކު އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދުގެ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް
ނިންމާލަން. ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން. ދެން ޙުސައިން އެ ހުށަހެޅުއްވި އަދި
އަޅުގަ ނޑުމެން އެ އެއްބަސްވި އެއްބަސްވުމާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަ ނޑު އިދާރީ ގޮތުން ތި ބޭފުޅުންނަށް ގަޑިއެއް
ކަ ނޑައަޅާފައި ، އެ ބޭފުޅުންނާ ވެސް މަޝްވަރާކޮށްލާފައި ގަޑިއެއް ކަ ނޑައަޅާފައި ދަންނަވާލާނަން. މިހާ ހިސާބުން
ކޮމިޓީ ނިމުނީ.
____